

Beslut om bildande av naturreservatet Midsommarberget i Laxå samt beslut om föreskrifter m.m.

BESLUT

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Laxå kommun ett område inom fastigheterna Laxåskogen 13:1, Laxåskogen 24:1, och Laxåskogen 1:297 i Laxå kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Midsommarberget.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer samt att ytterligare höja områdets naturvärden.

Syftet är också att säkerställa ett centralt och tillgängligt grönområde för rekreation, lek och undervisning.

Områdets tallskog ska bevaras och utvecklas, främst genom naturliga processer. Mängden död ved ska öka i hela reservatet. I den lövdominerade skogen ska stort utrymme för lek, pedagogik och rekreation ges. I balans med detta ska skogen utvecklas och få en blandad art- och ålderssammansättning, samt hög andel äldre träd och död ved.

De båda syftena ska tillgodoses genom att anpassa skötseln i reservatet så att dess olika delar används på det vis som bäst bidrar till att uppnå syftet. Delar av skogen ska huvudsakligen utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer, dock med framkomliga och säkra stigar. Andra delar av skogen kommer att påverkas av intensiv användning, hög säkerhet och eventuella anläggningar för friluftsliv.

Nedtagande av enstaka farliga träd nära vissa stigar och områden kan komma att ske för att minska risk för olyckor.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd för att gynna utvalda trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Laxå kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd eller andra växter,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båt eller annan farkost,
6. uppföra byggnad eller annan anläggning,
7. uppföra mast eller vindkraftverk,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
9. kalka mark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. bedriva jakt inom reservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktats tåla.

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla enligt på beslutskarta.
3. Anläggande och underhåll av stigar samt andra anordningar för friluftsliv, rekreation och tillgänglighet.
4. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran mm samt eliminering av invasiva arter som t ex blomsterlupin.
5. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
6. Avverkning av enskilda träd som bedömts utgöra en säkerhetsrisk
7. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block
2. framföra motordrivet fordon, båt eller annan farkost, gäller dock ej elektrisk rullstol och dylika hjälpmedel
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,

4. skada vegetationen t ex genom att gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
5. störa djurlivet,

utan Kommunens tillstånd

6. samla in växter, djur, lavar eller svampar,
7. sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
8. utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön,

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den 19 oktober 2017.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap §§ 5 och 30 miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) närliggande pedagogisk verksamhet att samla in växter och djur i undervisningssyfte
- d) framförande av motorfordon av tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende,
- e) bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- f) fiske i Bergskanalen i enlighet med andra bestämmelser,
- g) underhåll eller nyanläggning av vattentorn och dess funktion inom området kring nuvarande vattentornet,
- h) tillfälliga utställningar, konstinstallationer och publika arrangemang efter samråd med kommunekolog eller naturvårdshandläggare.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Kommunen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

På Midsommarberget finns tallskog med en hög andel mycket gamla tallar, i kombination med tall i olika åldrar vilket ger mycket goda förutsättningar för området att utvecklas till värdefull naturskog. En hög koncentration av signalarten tallticka finns här, något som också visar områdets annorlunda karaktär. Tallticken är rödlistad som sårbar (NT), och hotas av bristen på gamla tallar i landskapet. De observationer av tallticka som i övrigt finns i kommunen utgörs av enstaka exemplar på tall som lämnats intill stränder och våtmarker. På Midsommarberget finns omkring ett 10-tal fruktkroppar, troligtvis den högsta koncentrationen

i kommunen. Tallskogen är i stort sett fri från gran, och med en ökad mängd död ved kan området på sikt komma att hysa fler hotade arter knutna till gammal tallskog. Tallskog är en stor del av den naturliga skogsmosaiken i Laxå kommun. Liksom i övriga landet utgörs den mesta skogsmarken i kommunen av relativt ung produktionsskog, men spritt i kommunen finns områden med äldre tallskogsekosystem i reservat och längs stränder. För att på lång sikt vara livskraftiga behöver dessa områden kunna ha ett genetiskt utbyte, dvs. arter behöver kunna förflytta sig mellan dem. Midsommarberget är en av noderna i kommunens nätverk av gammal tallskog, och bildar en s k ”stepping stone” mellan de tallrika strand- och myr miljöerna i norr och motsvarande miljöer i söder.

Midsommarberget ligger centralt i Laxå och används för rekreation och motion. Historisk har berget fungerat som festplats, med scen och dansbana. Det finns en frisbeegolfbana i området och östra delen av skogen nyttjas för lek och undervisning av de närbelägna skolorna. En pulkabacke anläggs under 2019 på bergets östra sida. Söder om berget finns besöksnäringar, och nära/i anslutning till det planerade reservatet anordnas ibland festligheter och andra utomhusevenemang. Skogens sociala värden uppmärksammas allt mer i vårt samhälle och tätortsnära skog har en särskilt viktig funktion då det är den som nyttjas allra mest för rekreation. För att garantera fortsatt tillgång till uppskattad rekreationsskog är det viktigt att den får ett långsiktigt skydd som minskar osäkerheten – all skog löper på sikt risk att avverkas eller exploateras om inga andra bestämmelser finns.

Ett reservat säkerställer områdets fortsatta höga naturvärde och funktion som rekreationsområde samt ger goda möjligheter för utveckling och förbättrad tillgänglighet.

MILJÖFÖRVALTNINGENS BEDÖMNING

Området har höga natur- och rekreationsvärden som behöver säkras inför framtiden. Det mycket centrala och lättillgängliga läget ger många möjligheter att nyttja området, såväl privatpersoner som verksamheter. Områdets läge gör det potentiellt attraktivt för annat nyttjande än som grönområde tillgängligt för allmänheten, t.ex. för bostäder och verksamhetsutveckling.

För att säkerställa områdets ställning som allmäntillgängligt grönområde med höga naturvärden och bevara det för framtiden behöver det långsiktigt skydd. Ett sådant skydd tillgodoses bäst genom bildande av ett reservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets naturvärden och öka dess biologiska mångfald bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Midsommarberget bidrar till arealmålet för miljö målet Levande skogar samt till miljö målet Ett rikt växt- och djurliv.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Kommunen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

En motion om att bilda naturreservat centralt i Laxå inkom till Kommunfullmäktige. Sydnärkes miljöförvaltning fick i uppdrag att ta fram underlag för att bilda naturreservat på Midsommarberget centralt i Laxå.

Motiven som framförs i motionen är bl.a. att det är ett välbesökt område centralt i Laxå med höga naturvärden främst knutna till mycket gamla tallar. Signalarten tallticka förekommer, en art som är beroende av gamla tallar. Att naturen är en del av vad som lockar besökare till kommunen, samt att skogen på Midsommarberget kan bli ett komplement till befintlig besöksnäring intill.

Samrådsmöten har hållits med Centralskolan, Lindåsens skola, Lindåsens förskola samt Rastpunkt Laxå. Föreskrifter och skötselplan har utformats utifrån information om nuvarande användning av skogen samt önskemål kring områdets utveckling.

Miljöförvaltningen har uppfattat att närliggande verksamheter är positiva till reservatsbildning. Den verksamhet som bedrivs ska inte påverkas. Ett reservatsbildande ger snarare en garanti för att fortsatt verksamhet ska kunna bedrivas i området, i och med att områdets bevarande fastställs. Reservatsbildandet innebär också åtaganden för att förbättra områdets tillgänglighet, vilket kan vara positivt både för boende i Laxå men också för besökare hos närliggande verksamheter.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Midsommarberget
Kommuner:	Laxå
Län:	Örebro
Lägesbeskrivning:	Öst/sydöst om Laxå centrum
Fastigheter:	Laxåskogen 13:1, Laxåskogen 24:1 samt del av Laxåskogen 1:297
Markägare:	Laxå kommun och Laxå kommunfastigheter AB
Areal:	ca 5,5 ha
Förvaltare av reservatet:	Laxå kommun
